

ERICA BAUERMEISTER

INZICHT
MET
UITZICHT

Vertaling Saskia Peeters

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2020 Erica Bauermeister
Oorspronkelijke titel: *House Lessons*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2020 HarperCollins Holland
Vertaling: Saskia Peeters
Omslagontwerp: bij Barbara
Omslagbeeld: 3DPhoto (foto); Line and Circle (vorm van het huis)
Foto auteur: Susan Doupe
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen

ISBN 978 94 027 0627 7
ISBN 978 94 027 6018 7 (e-book)
NUR 320
Eerste druk oktober 2020

Originele uitgave verschenen bij Sasquatch Books, Seattle, Verenigde Staten.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

INHOUD

Noot van de auteur 11

Proloog 13

Deel I: ontdekking	15	Deel III: ingraven	137
Verliefd worden	17	Fundering	139
De ziel van een plek	29	Vormgeving	153
Onderhoud	41	Wortels	167
De vier R's	59	De keuken	181
		Details	191
Deel II: uitgraven	73	Het dak	201
Rotzooi	75		
Architecten en aannemers	93	Deel IV: domus	215
Pleister en tengels	109	Het lege nest	217
De haard	119	Het huis uit gaan	231
		Het schrijfhuisje	243
		Het etentje	255

Dankwoord 261

Bibliografie 265

NOOT VAN DE AUTEUR

Volgens de traditie wordt er in strobouw een ‘waarheidsvenster’ aangebracht. Er wordt een kleine rechthoek uit het pleisterwerk van de muren verwijderd waardoor het stro eronder zichtbaar wordt en iedereen kan zien waarvan het huis is gemaakt. De rechthoek kan worden omlijst of afgedekt met glas en soms zit er zelfs een deur voor, maar hij biedt altijd een glimp van het bouwproces, een kijkje in het verhaal van het gebouw.

Inzicht met uitzicht is mijn waarheidsvenster. Net als elk venster laat het alleen zien wat de bouwer wil tonen, het kijkje dat hij of zij het meest intrigerend vindt. Mijn verhaal is daarom anders dan wat mijn man of kinderen, of ieder van de vele mensen die hebben meegewerkt aan de renovatie, zouden opschrijven. Ik laat hun verhalen aan hen over. Omdat ik geloof dat hun levens alleen van hen zijn, heb ik veel van hun namen veranderd – en om het verhaal goed te laten lopen, heb ik af en toe ook een aantal personages of gebeurtenissen samengevoegd tot één. Het is tenslotte een verhaal.

Kom binnen en neem een kijkje.

PROLOOG

Het huis stond boven op een heuvel, omgeven door vegetatie en uitkijkend over de victoriaanse daken van Port Townsend en verder, over water en eilanden en wolken. Het leek als betoverd naar het uitzicht toe te leunen, al ontdekten we later dat dat meer te maken had met verwaarlozing dan met magie. De ooit zo elegante schuinten van het schilddak golfd en deinden en waren groen van het mos. De hoge, strakke muren van het American Foursquare-ontwerp gingen schuil achter zalmroze asbestplaten, de ramen waren bedekt met groezelige gordijnen of karton. Drie afgedankte verwarmingsketels, vier felgele olievaten, een stokoude camperopzet en twee roestige kruiwagens lagen her en der verspreid in het verwilderde gras alsof ze bezig waren met tikkertje voor grote toestellen.

De tuin had een darwinistisch ontwerp – een verzameling planten en bomen die in de grond waren gezet en daar moesten zien te overleven. Achter het huis kon ik nog net de toppen van een mogelijke boomgaard door een kolkende zee van klimop zien steken. Ervoor flankeerden twee in hun groei geremde palmbomen het pad als een stel tropische tuinkabouters die de weg kwijt waren. Een verwilderde camelia bedekte de veranda en was hard op weg naar de eerste verdieping. Iemand had er een ongelijkmatige opening uit geknipt voor de verandatrap, die vol lag met verroeste harken, knalpotten en zakken kunstmest. Tussen dat alles stond, volkomen misplaatst, een rottende fruitmand met het kaartje er nog aan.

‘Dat daar,’ zei mijn man Ben terwijl hij naar het huis wees.

‘Dat is niet te koop,’ merkte ik op.

‘Dat weet ik. Maar dat zou het wel moeten zijn, vind je niet?’

Onze zoon en dochter, tien en dertien jaar oud, staarden met open mond uit het autoraam.

‘Dat meen je niet, hè?’ vroegen de kinderen. Maar ik denk dat ze al wisten dat de vraag retorisch was.

Deel 1:

ONTDEKKING

VERLIEFD WORDEN

Kopers zijn leugenaars.

– Iedere makelaar

Toen ik jong was, nam mijn moeder altijd alle vijf haar kinderen mee op de jaarlijkse kerstboomjacht. We reden in onze stationcar met houten zijpanelen door Los Angeles, van de ene partij omgezaagde dennen naar de volgende, op zoek naar de perfecte boom. Als het lang duurde, vroeg ik me weleens af of mijn moeder wel bij haar volle verstand was, maar als ze dan haar boom had gevonden, leidde dat bij haar tot een tevredenheid die zelfs ik niet helemaal kon begrijpen. Misschien herinnerde een bepaalde hoogte haar aan de tijd dat ze zelf kind was; misschien raakte een bepaalde tint groen haar in haar ziel. Ik heb het eigenlijk nooit geweten, maar misschien hoefde dat ook helemaal niet. Als ik haar vroeg waar ze naar op zoek was, glimlachte mijn moeder alleen maar en zei: ‘Hij moet me aanspreken.’

Iedere eerlijke vastgoedmakelaar zal je kunnen vertellen dat de beslissingen van de meeste huizenkopers niet veel rationeler zijn dan die van mijn moeder met haar boom. Er was een tijd, jaren nadat ik dat vervallen huis in Port Townsend voor het eerst had gezien, dat ik zelf als makelaar werkte en kopers door het proces

heen leidde en hielp bij het opstellen van hun wensenlijsten. Ik luis-terde hoe een stel nadrukkelijk verklaarde vier slaapkamers, twee badkamers en een onderhoudsvrije tuin te willen – en zag dan hoe ze verliefd werden op een klein plattelandshuisje omringd door een groene tuin dat ze tegenkwamen op weg naar het huis dat aan elk van hun voorwaarden voldeed. Het gebeurde steeds weer. Hoewel we misschien denken dat onze wensen voor een huis pragmatische balansposten zijn, komen onze beslissingen vaak voort uit een diepe, niet-erkende bron van herinneringen en verlangens.

Het zit namelijk zo: we zijn niet op zoek naar een huis, we zoeken een thuis. Een huis biedt je een plek om te slapen, te koken, je auto weg te zetten. Een thuis omarmt je ziel. In het oude Rome sloeg de term *domus*, waarvan ons woord *domicilie* is afgeleid, op zowel de *mensen* als de *plek*, een onuitgesproken relatie die we in onze ziel aanvoelen. Een thuis voldoet aan wensen waarvan je niet wist dat je ze had, dus het is geen wonder dat we wanneer we om een verklaring voor onze keuzes gevraagd worden, redenen opgeven die steek houden en enthousiast wijzen op een bos gedroogde lavendel die in de keuken hangt, een schommelbank op de veranda, het blauw van een voordeur – bijna allemaal dingen die kunnen worden gereproduceerd in een huis dat aan de wensenlijst voldoet. Maar het gaat er niet om dat dingen steek houden. Deze kleine details zijn simpelweg visuele indicaties van een architecturaal karakter dat bij ons past, dat ons herinnert aan een huis uit onze jeugd, gevuld met kleuren en het lachen van kinderen, dat we hebben bezocht tijdens een vakantie in Mexico.

En toch draait de keuze voor een huis niet alleen om waar we zijn geweest en wat we ons herinneren; het gaat ook om wie we willen zijn. In de beroemde woorden van Winston Churchill: ‘We vormen onze gebouwen; daarna vormen zij ons.’ Als we een huis kiezen,

nemen we een besluit over hoe we gaan leven. Ik bedoel niet in de zin van hoelang je onderweg zult zijn naar je werk en of er scholen, winkels of vrienden in de buurt zijn – hoewel al die dingen belangrijk zijn en invloed hebben op je leven. Wat ik bedoel, is veel meer subliminaal. Het ontwerp van ons huis zal ons letterlijk veranderen. Een eetbar voor twee nodigt een druk echtpaar uit om elke ochtend rustig samen koffie te drinken. Een binnentuin in een appartementencomplex helpt bij het ontstaan van een gemeenschap. Een venster op het zuiden werkt optimisme in de hand, en alkoven cultiveren boekenwurmen. Het feminisme heeft misschien wel haar grootste slag geslagen toen de sloophamer de muur van de keuken wegsloeg om er een gezamenlijke ruimte van te maken, waardoor de kijk van de kok aan beide kanten van de muur veranderde.

Slechts een enkele koper ziet deze dingen zoals ze zijn. De meeste worden begrijpelijkerwijs afgeleid door de stress van wat voor velen van ons de grootste financiële beslissing van ons leven is. Onze geest heeft het druk. Maar we voelen de subtiele aantrekkingskracht. We zien de bos lavendel. En vaak wagen we de sprong.

Het is iets heerlijk, zo'n sprong in verliefdheid. We laten ons meevoeren op de wind van ons eigen enthousiasme en daar gaan we, op naar een nieuwe toekomst. Maar is zo'n sprong echt zo vrij als hij lijkt? In zijn boek *Intuïtie* praat Malcolm Gladwell over onze bliksemsnelle besluiten – plotselinge ingevingen die volgens hem afkomstig zijn uit het adaptieve onderbewuste, het deel van de hersenen dat alle stukjes en beetjes van waarmee we geconfronteerd worden, ontleedt en vaststelt wat echt belangrijk is. Het proces is, zo verzekert Gladwell ons, volkomen rationeel; het 'gaat iets sneller en werkt iets raadselachtiger dan de weloverwogen, bewuste

besluitvorming die we gewoonlijk met “nadenken” associëren’. We ontmoeten een onbekende en voelen direct aversie of affectie. We lopen voor het eerst een voordeur binnen en voelen ons thuis.

Toch is het niet alleen onze geest die deze besluiten neemt. We leven in een lichaam met vijf zintuigen, en de prikkels die ze ontvangen van onze externe omgeving zijn van veel grotere invloed op onze gedachten dan wij beseffen. Bovendien is er weinig voor nodig om onze besluitvorming een bepaalde kant op te laten gaan. In één onderzoek was zo iets simpels als het gewicht van een klembord al van invloed op de mening van proefpersonen over de professionaliteit en het intellect van verder gelijk gekwalificeerde sollicitanten met wie ze een gesprek voerden. Hoe zwaarder het klembord in de handen van de proefpersoon aanvoelde, hoe groter de kans was dat hij de sollicitant zou aannemen. Onze fysieke zintuigen zijn vlijtige poppenspelers die aan de touwtjes van onze emoties trekken. Pas dus op voor het aangename gevoel van die gladde deurklink onder je vingers, de bevredigende klik van de grendel als hij dichtvalt. Uit zulke schijnbaar onschuldige interacties komen grote beslissingen voort.

Het is misschien lastig te accepteren dat onze keuzes worden beïnvloed door onze zintuigen, of dat een verborgen deel van onze hersenen beter weet wat we nodig hebben dan wijzelf. Maar wat is er mis met een moment van onderbewuste communicatie tussen huis en mens – van een soort die ver weggestopte herinneringen en verlangens oproept, samen met het even goed verborgen genoeg dat onze zintuigen scheppen in een bochtig tuinpad of een keuken die naar thuis ruikt? Het is immers het totaal van ieder van ons dat in het huis gaat wonen.

Als we de sprong wagen, doen we dat dus misschien wel met een groter vangnet dan we denken – we zweven naar een huis dat ons

roept met een naam die we lang geleden zijn vergeten, of waarin we gewoon onze draai moeten vinden.

Onderzoeken – en romans en gedichten en ons gezonde verstand – vertellen ons dat we geneigd zijn sprongen in verliefdheid te wagen in tijden van verandering. Je zult sneller willen springen als de grond onder je voeten al schudt. De wens van mijn man en mij om een vervallen huis te kopen, paste maar al te goed in dat gedragspatroon.

Toen we op het huis in Port Townsend stuitten, was ons vierkoppige gezin net terug in Seattle na een tweejarig verblijf in het Italiaanse Bergamo. Het leven in Bergamo was een soort tijdreis geweest. De kinderen waren zeven en tien toen we in de kleine ommuurde stad terechtkwamen; het was een sprookje met kinderkopjes en klokkentorens. Langs de smalle, kronkelende straten stonden stenen gebouwen en als we ertussendoor liepen, roken we de geur van pruttelende sauzen uit huizen die al eeuwen werden bewoond door dezelfde families. Op zondag waren de winkels dicht, want dat was de dag dat families elkaar opzochten. Zo nu en dan werden we uitgenodigd voor een zondagse lunch, middagen die overgingen in avonden terwijl gesprekken en de tijd voortkabbelden.

Wij kwamen uit een wereld van hightechbedrijven, van avondmaaltijden uit pakjes die we vaak aten zonder Ben, omdat hij moest overwerken. Wij geloofden in onafhankelijkheid en zelfstandigheid, in het veranderen van dingen die ons niet bevielen, hoe sneller, hoe beter. Wij hadden een lichtvoetig leven geleid, duizenden kilometers verwijderd van onze familieleden. We hadden met ons volle bewustzijn voor dat leven gekozen. We hielden van de snelheid en efficiëntie ervan. We waren doordrongen van hoeveel je voor elkaar kon krijgen.

Maar tijdens die twee jaar in Italië zijn we veranderd. We werden rustiger, keken om ons heen. En ik realiseerde me dat ik, meer dan wat ook, dezelfde basis wilde als ik zag bij de mensen om ons heen, een basis die diep in je hart geworteld zit.

Ik ontdekte ook dat wij zoiets daar nooit konden krijgen. De mensen die ik in Bergamo ontmoette, bewoonden hun stad met een vanzelfsprekendheid die adembenemend was. Zij wáren de geografie, de topografie van hun stad. Het was onmogelijk dat wij als Amerikanen, die er maar kort zouden wonen, wortels konden vormen tussen die eeuwenoude kinderkopjes.

Dus toen het Amerikaanse bedrijf waarvoor Ben werkte, de vestiging in Bergamo sloot en ons terug naar huis stuurde, had ik gemengde gevoelens. De Italiaanse manier van leven had vat op ons gekregen. We hadden geleerd hoe we lucht moesten inademen die rijk was aan tradities. Aan de andere kant wist ik dat we de basis waar we naar verlangden, ironisch genoeg, alleen konden vinden door weg te gaan en terug te keren naar Seattle, waar we een huis en vrienden hadden. Toch was het een zware dobber.

‘Hoelang zou het duren voor we terugvallen?’ vroeg ik aan Ben toen we terugvloegen naar huis. Hoelang zou het duren voor we die heerlijke traagheid van onbekommerde zondagen kwijt waren?

‘Zes maanden?’ gokte hij.

Het waren er twee.

In Bergamo woonden we in een klein, zonovergoten appartement waarin de drie meter hoge ramen van de woonkamer een magnetische aantrekkingskracht op mensen hadden. In die lichte, open kamer lag altijd wel een puzzel waarmee iemand bezig was; het schoolwerk en de taallessen werden daar gedaan, aan dezelfde tafel als waaraan we aten. De ruimte was een uitnodiging om samen te

komen, een huiselijk equivalent van de piazza in het centrum van de oude stad. Het was de plek waar werd geleefd.

Ik weet niet of het door die woonkamer kwam of doordat Ben elke avond op tijd thuis was voor het eten, maar in die tijd werden we een gezin zoals we nooit eerder waren geweest. We hadden altijd al van elkaar gehouden, maar als een team dat samen de wereld tegemoet trad, met onze blik naar buiten gericht. Als we in die kamer rondhingen, keken we elkaar aan en wisten we dat het anders was.

We keerden terug naar Seattle – naar drukke levens en onze bungalow in American Craftsmanstijl met een ingewikkelde indeling en een op het noorden gerichte woonkamer waar de zon nooit kwam. Ik zag ons gezin uiteenvallen in individuen die zich naar slaapkamers en kantoren haastten, en ik miste niet alleen het land dat we hadden achtergelaten, maar vooral wie we daar waren geweest. Ik keek verlangend naar de huizen die te koop stonden op de idyllische eilandjes in de nabijgelegen Puget Sound. Ik zag een leven voor me dat trager verliep, een huis dat ons weer dichterbij elkaar zou brengen.

‘Ik wil het huis verkopen,’ zei ik tegen Ben.

‘Maar we zijn net verhuisd,’ zei hij.

Soms is er een verschil tussen logica en weten, en dat kan niet onder woorden worden gebracht. Ik wervelde in het huis rond, niet in staat uit te leggen wat ik voelde.

Ik probeerde veranderingen aan te brengen. Ik zorgde ervoor dat de open haard in de woonkamer weer aan kon om warmte en licht te brengen in de duistere ruimte. Ik was voortdurend aan het kokkerellen – pastasauzen, koekjes – en gebruikte geuren om mijn kinderen de keuken in te lokken, het enige echte gemeenschappelijke deel van ons huis. Als mijn dochter, als pas ingewijde Amerikaanse

tiener, na schooltijd belde dat ze niet thuis zou eten, leerde ik om een pauze in te lassen.

‘Dat is jammer,’ zei ik dan, en ik wachtte tot de woorden haar hadden bereikt. ‘Ik heb gekookt.’

‘Wat heb je gemaakt?’ vroeg zij dan. Ik kon bijna voelen hoe ik beethad.

En ze kwam naar huis, vaak met vriendinnen. Maar het was niet genoeg. Ik kon voelen hoe we uit elkaar dreven, onze basis kwijt-raakten. Bens werkdagen werden weer langer en het enige rolmodel waar Kate nog in geïnteresseerd leek te zijn, was Britney Spears. De tienjarige Ry vond het lastig om zich opnieuw aan te passen; hij kookte elke ochtend pasta die hij in een tupperwarebakje meenam naar school. Ik voelde me verloren, terug in een land waar thuisblijven voor de kinderen minder als een keuze werd gezien en meer als een onvermogen om iets anders te doen – en het ging me niet eens goed af. Ik liep door de verlaten woonkamer, de trap op, langs de dichte slaapkamerdeuren van de kinderen en de rusteloosheid sloeg weer toe.

‘Zullen we anders op zoek gaan naar een lapje grond?’ stelde Ben op een dag voor, onder het mom van afleiding en compromis. ‘Iets waar we later een huis op kunnen bouwen, als de kinderen de deur uit zijn?’ En zo begon het.

Net als de meeste pioniers die zoeken naar goedkope grond togen we naar het westen. In ons geval was dat richting het schiereiland Olympic, een enorme strook grond aan het uiteinde van de Puget Sound, een plek met meer bomen dan mensen. We reden de ene na de andere zondag van bergtoppen naar valleien, maar kwamen uiteindelijk steeds weer terecht in Port Townsend, een kleine victoriaanse zeehaven die als een prachtige zeeslak aan de noordoosthoek

van het schiereiland hing. We zeiden dat we ernaartoe reden omdat we het geduld van de kinderen wilden belonen met pizza, maar er was iets in het ritme van het stadje wat ons aantrok. We wandelden langs de honderd jaar oude bakstenen gebouwen aan het water en de tijd vertraagde tot een snelheid die we bijna waren vergeten. Langzaam veranderde het plan voor een stuk grond in het idee van een klein, niet al te duur huis in de stad dat we konden verhuren om de kosten te dekken tot de tijd dat Ben en ik ons er konden terugtrekken. Iets wat instapklaar, simpel en gemakkelijk was. Een verstandige investering.

‘Laten we gewoon een beetje rondrijden,’ zei Ben.

En zo gebeurde het dat we een bouwval met vier slaapkamers kochten.

‘Maar waarom nou dát huis?’ vroeg mijn moeder – een vraag die ik wel amusant vond klinken uit de mond van Onze Lieve Vrouw van de Kerstboom. Maar mijn moeder had een goede reden om sceptisch te zijn. Van de vijf kinderen in ons gezin was ik altijd ‘de voorzichtige’ geweest. Daarbij kwam dat geen van de vier huizen waarin ik mijn jeugd had doorgebracht meer dan vijftwintig jaar oud was geweest, en er hoefde ook zelden iets aan te worden verbouwd. Hoewel Ben en ik wat veranderingen hadden aangebracht in ons huis in Seattle, was er geen enkele reden om aan te nemen dat ik de complete renovatie van een tweeënnegentig jaar oud huis vol rotzooi zou willen aangaan, laat staan zou volbrengen.

Maar nog wel het meest ironische was dat het zaadje van mijn verlangen om het huis in Port Townsend te redden, werd geplant door mijn moeder, lang voordat ik ook maar wist wat een hypotheek was. Mijn moeder hield van boeken en zorgde er altijd voor dat wij genoeg te lezen hadden. Als jong meisje was mijn lievelings-

boek misschien wel *Het huisje dat verhuisde* van Virginia Lee Burton. Het gaat over een klein plattelandshuis dat langzaam maar zeker wordt omringd door de stad en steeds verder in verval raakt en wordt vergeten tot iemand het uiteindelijk vindt, oppakt en terug op het platteland zet. Elke keer als mijn moeder het boek aan me voorlas, kon ik het geluk, vervolgens het verdriet en ten slotte de vreugde van het huis voelen. Ik wilde in dat in ere herstelde huisje wonen. Toen de stad steeds dichterbij kwam en het huis de hoop opgaf, wilde ik het dolgraag redden.

Ik denk dat iedereen die oude huizen redt in zijn hart een verzorgend type moet zijn, iemand die gelooft in underdogs, iemand wiens verbeelding wordt aangewakkerd door beperkingen, niet door eindeloze mogelijkheden. Toen ik als makelaar werkte, vroeg ik altijd aan mijn cliënten hoe ze kookten. Meestal dachten ze dat ik wilde inschatten wat voor soort keuken ze wilden hebben – en dat was ook zo, voor een deel. Ik stelde de vraag vooral om te ontdekken hoe ze in het leven stonden. Mensen die weinig interesse toonden in koken, hadden meestal nog minder zin in het onderhouden en verbouwen van hun huis. Chef-koks die graag hele maaltijden uitstippelden – van het zoeken naar recepten tot het vinden van de juiste ingrediënten – hadden vaak de energie om hun eigen huis te ontwerpen en konden zich prachtige verbouwingen voor de geest halen. Maar een klushuis vraagt om een ander soort creativiteit, het soort dat je vaak ziet bij koks die worden geprikkeld als ze de koelkast openmaken en een aantal willekeurige ingrediënten aantreffen waarvan ze een maaltijd moeten maken. Een kok die restjes ziet als een kans om iets nieuws en moois te maken. Als iemand met zo'n karakter een oud huis ziet, is de kans groot dat hij het wil redden. *Redden* is voor hen het sleu-

telwoord, want voor deze mensen is de relatie met het huis zeer persoonlijk en interactief.

Ik ben een kok, een voorvechter van underdogs – niet alleen overgebleven ingrediënten, maar vergeten romanschrijvers, zwerfdieren en, in het bijzonder, huizen. Mijn kinderen hebben al jong geleerd om mij af te leiden als we langs een half ingestorte schuur kwamen, of een huis met een stevig geraamte en verf die afbladderde als flink verbrande huid.

‘Mama zal dat wel willen kopen,’ zei Ry dan terwijl hij zijn hoofd schudde.

‘Het heeft ons nodig,’ zei ik. Maar ik had er nog nooit iets mee gedaan. We reden verder, en ik hield die betoverende krotten in gedachten zodat ik ’s nachts, wanneer ik niet kon slapen, kon nadenken over hoe ik ze kon redden, net zoals andere mensen schaapjes tellen.

Maar waarom werd het dát huis, van alle huizen die ik in de loop der jaren had gezien? Zag ik iets van symmetrie en balans in de vorm? Zag ik een project, een uitlaatklep voor mijn gefrustreerde geest? Was het de grote, brede veranda onder de woekerende camelia, een visioen van een tijd dat mensen er in schommelstoelen zaten en hun passerende burens gedag riepen? Of was het huis net zoiets als het onder je hoede nemen van een in de steek gelaten puppy, op heel grote schaal?

Ik had het je toen niet kunnen vertellen. Op dat moment vond het denkproces plaats op de achtergrond van mijn gedachten, werden alle gecompliceerdheden van het besluit op efficiënte wijze ontrafeld en kwamen de onderliggende, ware redenen naar boven. Misschien wist het oude huis beter dan ikzelf dat ik nog niet zover was dat ik kon inzien welke lessen ik moest leren, welke inzichten

het me kon bijbrengen. Dus van alle details koos het voor de fijne, golvende lijnen van een kraagsteen, een onnodig bouwkundig gebaar dat was weggestopt in de hoek waar de pijler van de veranda het dak raakte, ver boven alle rotzooi, en gaf het beeld over aan mijn bewustzijn. Het zei: kijk hier eens. Dit is wat je wilt.

Een moment van schoonheid. Een glimp van een trager leven te midden van chaos.

Er zijn sinds die dag vele jaren verstreken. In die tijd is het huis precies gebleken wat die kraagsteen al beloofde. En het was ook het tegenovergestelde. Maar uiteindelijk klopte het idee op de achtergrond van mijn gedachten – dit was het huis dat ik nodig had. Ik begreep alleen nog niet waarom.